

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

В.о. ректора

МП

Уведено в дію «01» жовтня 2024 р.
Розпорядженням №35

Ігор БІЛЕЦЬКИЙ

Ухвалено на засіданні Науково-технічної ради
ХНУМГ ім. О.М. Бекетова
Протокол № 47 від 23.09.2024 р.
Голова науково-технічної ради

МП

Марія СУХОНОС

**СТРАТЕГІЯ
ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИНЦИПІВ ВІДКРИТОЇ НАУКИ
В ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О.М. БЕКЕТОВА**

I. Загальні положення

Використання принципів відкритої науки в Харківському національному університеті міського господарства імені О.М. Бекетова є важливою складовою як дослідницького, так і навчально-виховного процесу.

Національні пріоритети соціально-економічного розвитку, забезпечення стійкого розвитку України, підвищення її науково-технічного потенціалу визначають актуальність проблеми імплементації стандартів відкритої науки в Україні.

Відкрита наука є настановою, що визначає вільне створення та поширення досліджень. Вона сприяє не тільки розвитку знань і технологій, а й підвищенню прозорості, інклюзивності та демократичності дослідницького процесу.

Харківський національний університет міського господарства (далі – ХНУМГ імені О.М. Бекетова) прагне запровадити принципи відкритої науки як норму наукової діяльності, створюючи необхідні умови для інтеграції її цінностей і принципів в діяльність університету. Впровадження відкритої науки у ХНУМГ імені О.М. Бекетова орієнтується на відповідні політики й практики міжнародних інституцій, зокрема ЮНЕСКО та Європейської Комісії.

Стратегія впровадження принципів відкритої науки в Харківському національному університеті міського господарства імені О.М. Бекетова (далі – Стратегія) розроблена відповідно до Конституції України, законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Дорожньої карти інтеграції України до Європейського науково-дослідницького простору», Національного плану щодо відкритої науки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2022 р. № 892-р, інших нормативно-правових актів у сфері науки та освіти, Директиви Європейського Парламенту і Ради № 2019/1024 від 20 червня 2019 р., Директиви Європейського Парламенту і Ради № 2018/790 від 25 квітня 2018 р., Рекомендацій ЮНЕСКО з Відкритої науки.

II. Мета Стратегії

Головною метою впровадження принципів відкритої науки у ХНУМГ імені О.М. Бекетова є сприяння відкритому обміну знаннями, підвищення якості наукових досліджень та їх впливу на суспільство.

Досягнення мети впровадження принципів відкритої науки в дослідницький процес університету передбачає розв'язання системи завдань, серед яких можна визначити наступне:

- підвищення достовірності, надійності й відтворюваності результатів досліджень;
- заохочення раннього обміну науковими результатами;
- визнання відкритості наукових досліджень в системах оцінювання дослідницької діяльності;
- підвищення видимості результатів досліджень науковців університету;
- популяризація науки, поширення наукових знань і залучення громадян до участі у науковій діяльності.

III. Принципи відкритої науки

Відкрита наука спирається на ряд цінностей, серед яких: якість та добросовісність, справедливість та рівність, різноманіття та інклюзивність. Дані цінності реалізуються за допомогою наступних принципів:

- принципи прозорості, контролю, критичного аналізу та відтворюваності дозволяють посилити надійність і точність наукових результатів, позитивний вплив науки на суспільство та підвищити здатність суспільства вирішувати складні взаємопов'язані завдання;

- принцип рівності можливостей, відповідальності, поваги та підзвітності має на меті забезпечення рівних можливостей доступу до науки, її результатів та отримання вигоди від неї для усіх науковців і тих, хто цікавиться наукою, незалежно від походження чи обставин;

- принцип співпраці, участі та інклюзивності забезпечує вихід наукової співпраці за межі географічних, мовних та ресурсних відмінностей і включення знань маргіналізованих спільнот для вирішення проблем великої соціальної важливості;

- принцип гнучкості визнає відсутність універсального способу реалізації відкритої науки і заохочує використання установами різних шляхів до її практики, при дотриманні вищезазначених цінностей та інших принципів відкритої науки;

- принцип сталості спонукає провадити дослідницьку діяльність максимально ефективно і результативно, спираючись на довгострокові методи роботи, послуги, інфраструктуру та моделі фінансування, що дозволяє забезпечити рівноправну участь науковців з менш привілейованих країн і установ.

IV. Основні напрями досягнення мети Стратегії

Досягнення мети Стратегії у ХНУМГ імені О.М. Бекетова здійснюватиметься за такими основними напрямами:

- забезпечення належної організації науково-дослідної та методичної роботи у сфері відкритої науки;
- впровадження механізмів управління науковими даними як на рівні університету, так і на рівні окремих дослідницьких груп;
- забезпечення відповідності наукових даних, що генеруються науковцями університету, до принципів FAIR;
- реформування системи оцінювання результатів наукових досліджень в університеті відповідно до принципів CoARA;
- забезпечення вільного доступу до дослідницької інфраструктури університету для дослідників та громадян;
- забезпечення високої публікаційної активності дослідників та студентів університету в джерелах з відкритим доступом, в тому числі, забезпечення публікування матеріалів досліджень на ранніх стадіях реалізації наукових проєктів;
- популяризація науки, поширення наукових знань і залучення громадян до участі у науковій діяльності;
- ознайомлення студентів університету із цінностями, принципами та засобами відкритої науки та заохочення їх використання у студентській дослідницькій діяльності.

V. Сфери впровадження принципів відкритої науки

Впровадження принципів відкритої науки охоплює різні сфери життєдіяльності науковців та студентів ХНУМГ імені О.М. Бекетова, насамперед науку та освіту, розвиток міжнародних партнерських відносин.

VI. Шляхи та механізми реалізації Стратегії

Суб'єктами, що організують реалізацію Стратегії впровадження принципів відкритої науки в університеті є:

- Вчена рада університету;
- Науково-технічна рада;
- Науково-методична рада;
- Рада молодих вчених;
- Проректор з наукової роботи;

- Проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків;
- Проректор з науково-педагогічної роботи, соціального розвитку та молодіжної політики

- Науково-дослідна частина;
- Професорсько-викладацький склад;
- Директорати та кафедри;
- Студентський сенат;
- Куратори академічних груп;
- Профком студентів;
- Первинна профспілкова організація;
- Наукова бібліотека університету.

Для ефективної реалізації Стратегії необхідна консолідація зусиль всіх учасників наукового, науково-технічного, освітнього, навчального, виховного процесу ХНУМГ імені О.М. Бекетова:

- чітка координація діяльності у сфері впровадження принципів відкритої науки;
- здійснення заходів з реалізації впровадження принципів відкритої науки на всіх рівнях діяльності університету;
- постійне підвищення рівня організації системи відкритої науки.

VII. Реалізація впровадження Стратегії

Реалізація Стратегії передбачає:

- розробку плану управління науковими даними для впровадження на рівні університету та окремих дослідницьких груп;
- ознайомлення науковців університету з принципами FAIR, заохочення публікації наукових даних у відкритих репозиторіях, введення практики супроводу згенерованих наборів даних достатньою кількістю метаданих;
- сприяння розвитку репозиторію ХНУМГ імені О.М. Бекетова;
- стимулювання пріоритетності публікування результатів досліджень науковців та студентів університету у джерелах з відкритим доступом на всіх етапах проведення досліджень;
- впровадження Зобов'язань Коаліції з реформування оцінювання досліджень (CoARA) та долучення до Коаліції;
- створення Центру спільного користування науковим обладнанням із доступом для науковців та громадян;
- впровадження практики участі непрофесійних науковців у проведенні досліджень для збору та аналізу даних, оцінки результатів досліджень тощо;
- впровадження практики відкритого рецензування наукових робіт;

- сприяння популяризації науки серед громадян шляхом поширення інформації про наукові дослідження університету, проведення популяризаційних заходів тощо;

- проведення виховної роботи зі студентами університету для заохочення використання ними принципів відкритої науки у дослідницькій діяльності.

Начальник
науково-дослідної частини

Наталя ТЕЛЮРА